

REALITZACIÓ DE LA RECOLLIDA D'OLI VEGETAL DOMÈSTIC USAT. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

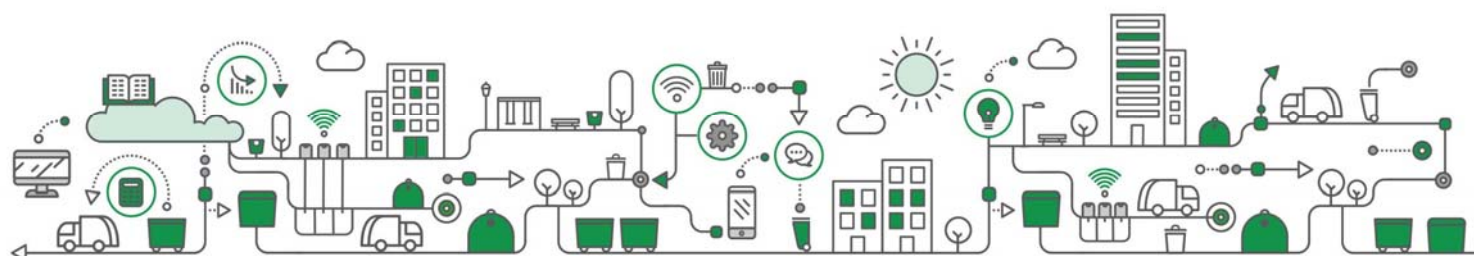
Recollida porta a porta d'oli vegetal usat domèstic i comercial al Pallars Jussà (Catalunya)

Descripció

El Pallars Jussà és una comarca pirinenca que pertany a la província de Lleida, Catalunya, conformada per 14 municipis que sumen un total de 13.227 habitants (Idescat, 2020). D'aquests 14 municipis, caracteritzats per tenir els nuclis de població fortament dispersats, la Poble de Segur (3.043 habitants) i Tremp (5.911 habitants) suposen al voltant del 65% de la població total de la comarca. En aquest sentit, el Consell Comarcal del Pallars Jussà, entre altres funcions, realitza la gestió integral de la recollida de residus municipals a tota la comarca mitjançant contenidors de superfície situats a la via pública d'envasos lleugers, paper i cartró, vidre, FORM i resta. Així mateix, és titular de les plantes de tractament de la fracció orgànica i resta de les comarques de la Vall d'Aran, l'Alta Ribagorça i el Pallars Sobirà. A més, el Consell Comarcal disposa de tres deixalleries situades a Tremp, a la Poble de Segur i a Isona.

En aquest context, el Consell Comarcal del Pallars Jussà va detectar, a l'any 2017, que dels 64.800 litres d'oli vegetal usat que es va estimar que generava la comarca, se'n reciclaben menys del 10% en forma d'aportacions a les deixalleries municipals. Alhora, les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR) de Tremp i la Poble de Segur tenien problemes d'explotació a causa de la gran quantitat de greixos que els arribava a través del sistema de clavegueram, el qual duia a pensar que gran quantitat de l'oli vegetal usat es llençava indègudament per l'aigüera.

Així, el Consell Comarcal va iniciar el projecte de recollida porta a porta d'oli vegetal usat domèstic i comercial als municipis de Tremp i La Poble de Segur, amb l'objectiu d'incrementar la recollida selectiva d'aquest residu així com reduir els costos d'operació de les EDAR i de manteniment en les xarxes de clavegueram. Complementant el servei de recollida porta a porta, els municipis de Tremp, la Poble de Segur, Isona i Talarn disposen d'un contenidor situat a la via pública i els usuaris de tota la comarca també poden aportar l'oli usat a les deixalleries municipals.

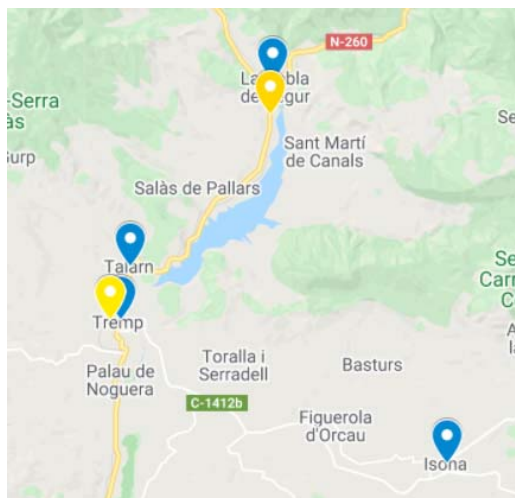

Figura 1. Punts d'aportació d'oli vegetal usat al Pallars Jussà (en blau, els contenidors específics situats a la via pública i, en groc, les deixalleries municipals). Font: Institut Cerdà a partir de dades proporcionades pel Consell Comarcal del Pallars Jussà.

El servei de recollida porta a porta d'oli vegetal usat dels municipis de Tremp i la Pobla de Segur té una freqüència de recollida mensual, tant per als habitatges com per als locals comercials. De forma prèvia es col·loquen cartells informatius indicant i recordant el dia en què s'efectuarà la recollida, i la setmana següent es realitza la recollida seguint la ruta habitual, retirant els envasos plens d'oli domèstic usat situats als portals dels usuaris i dels comerços. En aquest sentit, els usuaris poden dipositar l'oli usat en envasos propis de plàstic o de vidre¹.

En el marc de la iniciativa, es va establir un conveni de col·laboració amb l'Associació Reintegra, entitat sense ànim de lucre amb delegació al Tremp que promou accions vinculades en l'àmbit social, involucrant a persones amb dificultats d'inserció en el mercat laboral. En aquest sentit, es va contractar un operari encarregat d'efectuar la recollida de l'oli usat i transferència a un gestor autoritzat; aquesta contractació es va realitzar gràcies a la col·laboració del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), que va finançar el 100% del salari durant un any. Un cop acabat aquest període, es va contractar directament un operari a través de l'empresa de reinserció TROCA, empresa d'àmbit provincial impulsada per l'Associació Reintegra, amb l'objectiu de crear nous llocs de treball per a persones amb risc d'exclusió social i amb un marcat caràcter ambiental i ecològic.

¹ En el cas d'aportació d'oli domèstic usat en algun dels contenidors específics situats a la via pública, l'usuari l'ha de dipositar en envasos propis de plàstic a fi d'evitar trencaments o vessaments fortuits.

Respecte a la campanya comunicació, es va elaborar un tríptic informatiu i es va fer una bustiada a tots els habitatges de Tremp i la Pobla de Segur. Des de l'inici del servei fins a l'actualitat, la recollida porta a porta es realitza únicament en aquests dos municipis, atès que són els nuclis on és concentra més població de la comarca. Inicialment només es preveia la recollida als habitatges, però de seguida es va detectar la necessitat d'efectuar la recollida d'oli usat als productors pertanyents al sector HORECA.

Figura 2. Material divulgatiu elaborat en el marc del projecte "El teu oli ens fa moure!". Font: Consell Comarcal del Pallars Jussà, 2017.

L'origen de l'eslògan "El teu oli ens fa moure!" neix del fet que inicialment l'operari que s'encarregava de la recollida de l'oli vegetal usat es desplaçava en bicicleta amb un petit remolc on anava emmagatzemant els envasos plens.

Figura 3. Operari realitzant la recollida porta a porta de l'oli vegetal usat en bicicleta. Font: Associació Reintegrada, 2017.

Això no obstant, actualment el servei de recollida es realitza amb una furgoneta, atès que l'augment de les quantitats recollida feia inviable l'ús de la bicicleta com a mitjà de recollida. Posteriorment, aquest oli usat es duu a Grinoil S.L, gestor autoritzat amb codi E-1 459.1 4 situat a Montcada i Reixac encarregat de la seva valorització per a l'obtenció de biodièsel².

Resultats

Prèviament al desenvolupament del projecte, a l'any 2016, es va registrar una recollida d'oli vegetal usat a través de l'aportació a les deixalleries de 1.200 litres. Aquesta xifra es va incrementar fins als 8.470 litres l'any 2017, sent el primer any d'implementació de la recollida porta a porta. Posteriorment, l'any 2019, es va registrar el màxim històric situat en 10.872 litres, mentre que les darreres dades mostren com el passat any 2020 la recollida d'aquest residu es va reduir lleugerament, situant-se en 8.850 litres. Cal tenir en compte que es considera que aproximadament un 50% de la quantitat recollida porta a porta correspon al generadors pertanyents al sector HORECA; molt afectats per la crisi derivada de la pandèmia de la Covid-19.

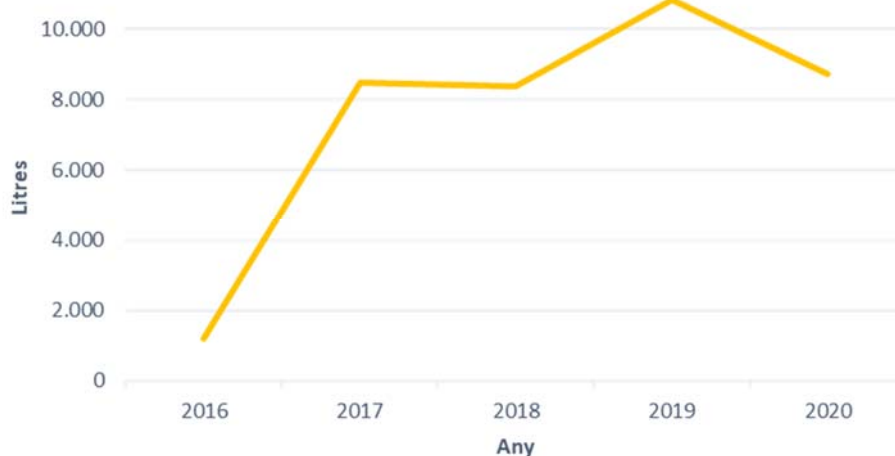

Figura 4. Evolució de la quantitat d'oli vegetal usat recollit. Font: Institut Cerdà a partir de dades del Consell Comarcal del Pallars Jussà, 2021.

Nota: les dades de 2016 corresponen a la recollida d'oli vegetal usat exclusivament en deixalleries, mentre que les dades de 2017, 2018, 2019 i 2020 corresponen a la recollida porta a porta, recollida amb contenidors en superfície i deixalleries.

² Actualment, el preu de mercat de l'oli usat es troba en 500 euros/tona.

Pel que fa a les incidències detectades, inicialment l'operari trucava al timbre de l'habitatge però per qüestions de seguretat i privacitat, es va optar per deixar un fulletó informatiu amb la data de recollida establerta. En aquest sentit, cada mes es reparteixen un total de 600 fulletons, (estimant que existeixen 600 punts potencials de generació d'oli vegetal usat), dels quals de mitjana, el dia de la recollida es registra l'aportació en 90 punts.

Tot i la valorització de l'oli vegetal usat recollit, els costos de recollida són superiors als beneficis obtinguts; això no obstant, el Consell Comarcal valora positivament el projecte degut als següents impactes positius:

- La possibilitat de contractar personal amb risc d'exclusió social.
- La reducció de l'oli abocat a les xarxes de clavegueram, reduint costos d'operació en les EDAR i de manteniment en el clavegueram.
- La millora de la sensibilització ambiental de la població.

Actualment, des del Consell Comarcal s'està estudiant l'ampliació la recollida porta a porta amb la incorporació de petits residus com les piles, tòners i petits aparells electrònics, així com la substitució de la furgoneta actual de recollida per un vehicle elèctric.

Bibliografia d'interès

- Vídeo promocional del servei de recollida porta a porta d'oli vegetal usat al Pallars Jussà. Associació Reintegra, 2017 (<https://cutt.ly/9c5UPia>).

Més informació

Consell Comarcal del Pallars Jussà

Persona de contacte: Benjamí Puigarnau i Peró

Contacte: benjami@pallarsjussa.cat

**Consell Comarcal
del Pallars Jussà**

